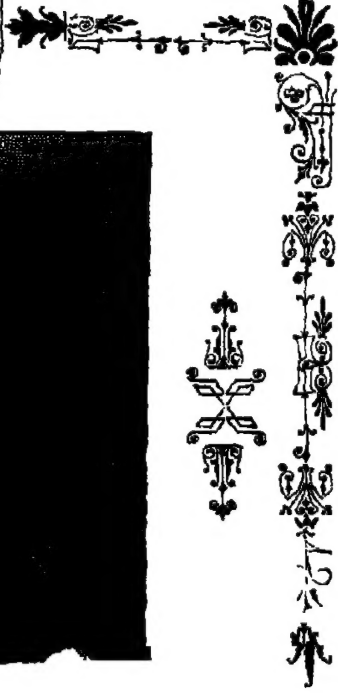


૧૦૮૦૨

પતિ ભક્તિ



પતિ ભક્તિ



માદન થી એટર્સ લીમિટેડ.

મુદ્રણ સ્થાન -વિવેકાનંદ મુદ્રણાલય ખાડીખા-અમદાવાદ

મુદ્રક નરવરલાલ શંકરલાલ મહેતા

પ્રકાશક ઉપેન્દ્ર લોભાનાથ શંકરીયા

સાકડીયોરી અમદાવાદ

૧૯૮૮  
લિધાળી  
અમદાવાદ  
૨૪/૧૧/૮૮

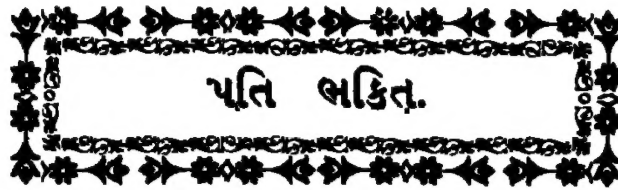
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ ]

અનુક્રમાંક ૧૦૧૦૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પતિ ભાગી

વિષય ૪-૩



## પતિ ભક્તિ.

કર્તા—ઉ પે ન્દ, લો ળા ના થ ક થા રી આ—અ મ હા વા હ.

—\*—

પ્રીય કાજ તનમનધન અને પ્રીય પ્રાણુ પશુ એવારતી,  
સ કટ સમે સાથે રહી વીપતી સહુ વીહારતી,  
લોભી તણી લક્ષ્મી સમુ નીજ શીયળને સબાળતી,  
પ્રતી ભક્તી મધ્યે પ્રેમ તે તો સમજવી સાચી સતી.

સ્ત્રીના સહયુક્તો કેમ ગણાય ?—જેણે પતી સેવામ્મજ  
જીવનનું સાદૃશ્ય માન્યુ હોય, એ રી પવીત્ર સતીઓ સંસારમા  
સ્વર્ગ ઉતારે છે, નર્કમા પડેલા-પરીવારને ઉદારે છે, ને તેનું  
એક અદ્ભુત દર્શાવ આપણી સામે રજુ થાય છે.

તે નવરાત્રીના તેહવારે હતા, અને તે તેહવારે બગા-  
ધાના મુખ્ય શહેર કલકત્તામા ભારે ઉત્સાહથી ઉજવાતા,—કેમકે—  
તે સમયે—ત્યારે—

ત્યારે મુખ્યા નવલ વધુઓ, સાસરે આણું જતી,  
લેવા જાવા પ્રણય રસના, સ્વામીથી પ્રુખ જ્ઞાતી

અને આમ હોવાથી નગરશેઠ રત્નચંદ્ર અને તેની સ્ત્રી  
લક્ષ્મીબાઈ પશુ પોતાના એકના એક પુત્ર રૂપસેનની સ્ત્રી લીલા-  
વતીને પશુ આણું વાળવા વીચાર કરતા એક સાજના ઓર-  
ડામા બેઠા હતા.

રૂપસેનને લીલાવતીના લમ બાપ્ત્યાવસ્થામા થયા હતા  
લાલમા લીલાવતી નવમૌવના થઈ હતી, અને તેથીજ લક્ષ્મીબાઈ  
પોતાની આ કુંદર પુત્રવધુને તેડી લાવવા વારવાર રત્નચંદ્રને  
કહ્યા કરતા હતા, અને આજેજ તેમની ઇચ્છા બર આવી, કેમકે  
લીલાવતીના પીતાને જત રત્નચંદ્ર લક્ષ્મીબાઈને વચ્ચરી કહ્યું  
કે અઢવાડીયામા લીલાવતીને લેના ખાતાપીતા અત્રે મોકલી આપવું



લક્ષ્મીબાળને સતોષ ન થયો, કેમકે પુત્રવધુ વગર હવે તેને એકક દીનમ એકક વરમ જેવો લાગતો હતો, ખરેખર સ્ત્રીએ ની આતુરતા અને આશાઓની દ્રઢતાના કષ્ટક અન્યથા જોવા છે.

લક્ષ્મીબાળ કષ્ટ બોલવા જતા હતા, એટલામા રૂપસેન પોતાના એક નાના મિત્ર સ્વાર્થચંદ્રની સાથે ફરવા જવાને માટે તૈયાર થઈ ત્યાં આ ગયો, આ વાત અટકી માતાપીતાએ યુવાન પુત્રને પ્રેમ કરતા સત્તર ફરીને રાત્રી પડેવા પેર આવવા બધા મણુ કરી, ને તે ગયો.

અરેરે, તે પ્રેમી માતાપો ક્યારથી જાણુના હોય કે તેને માટે આજની સાજ બપોરે હતી ક્યાંથી જાણુ કે પોતાના પેસાદાર પુત્રની આમપાસ સ્વાર્થચંદ્રની સોતરી જળ પથરાય છે ? નહીજ, ને તેમજ હતુ સ્વાર્થચંદ્રએ, રૂપસેનના રૂપીઆ નીચોતવાજ આ મીત્રતા કરી હતી, કે જે પ્રેમી માતાપો ન સમજી શક્યા, એટલુજ નહી પણ એક માધુ દપતીએ આરી તેમને ચેનાવ્યા, પગુ પુત્ર પગના અધપ્રેમન લઈને રત્નચંદ્રે, સાધુઓની શીખામણુ દસી કાઢી.

ચર્મ ચુક્યુ, તે ચુખી કુટુમનુ દુખમય બારી ઘડાઈ ચુક્યુ કેમકે તેજ સાજે સ્વાર્થચંદ્ર રૂપસેનના કાનમા ચીકારનુ રીધ રેડતો ગ્રામીરીક ન નો કરતો ફરવા ચાલ્યો, પણ શેઠના બગીચાની બંદાર જવા પહેલાજ એક હરીણીના સરખા નેત્રવાળી રૂપસેનની બહેન મુજાએ તેને અટકાવી એક કગાળ

માણુમને દેખાડી કહ્યું, “ભાઈ! આ કગાલ પણ ખાનદાન કુટુમો માણુસ આપણી મદદ મટે આવ્યો છે.”

રૂપસેન કમક જનામ આપે એ પહેલાજ સ્વાર્થચંદ્ર બોલી ઉઠ્યો ‘આના કગાળ કુતંગ કેટલાક રખડે છે, તેઓ ધનવન્ન નેને જ પવા નથી દેતા.”

તે કગાલ પણ સ્વમાનવાળો માણુસ કે જેનુ નામ મનહર તુ ને જે એક લક્ષ્મીપતીનો પુત્ર હતા શેર બખ્તરના સંતાના કુછદમા પડતા મર્વરન ગુમાવ્યુ હતુ, એટલુજ નહી પણ મનહરની બહાલી માતા પણ એજ મળતરામાં મૃત્યુના મુખમા આપી દીધી હતી, તેને સ્વાર્થચંદ્રના અપમાન બરેલા શબ્દોથી જરા મૈત્રુ લાગ્યુ ને બોલ્યો ‘મહાશય! કગાળોની મહેનતથીજ ધનીકો ધન મેળવે છે છતાં તમને કગાળની આટલી મુગ કેમ લાગે છે ?”

સ્વાર્થચંદ્રનો મીજગ ગયો ને તે આ બીખારી મનહરનો ટોટો પેસના જતો હતો પણ રૂપસેને અટકાવ્યો ને મુક્તાની સાથે પોતાના પીતાજી પાસે મોકલ્યો ને પોતે સ્વાર્થચંદ્ર સાથે ફરવા ગયો.

રત્નચંદ્રે કગાલ મનહરની સર્વ કહાણી સાંભળી લઈ, તેના પ્રત્યે ઉડી દીલસોજ દેખાડી તેને પોતાની પેઢીના મહેતા તરીકે નોકરીએ રાખી લીધો, તેનો કગાલીયનમાથી ઉદ્ધાર કર્યો.

આહી જ્યારે આમ એકનો ઉદ્ધાર થયો હતો, ત્યારે કલકત્તાના એક રમણીય ગૃહમા બીજાનો અધ પાત થતો હતો વાચ-



નારે કદાચ તે સમજી ગયો. જો કે સ્વાર્થચંદની જાળમાં સપાડેલા  
રૂપસેનને જ અંધ પાત હાલો જોઈએ, ને ખરખર નેમજ દત્ત

સ્વાર્થચંદ્ર આ શ્રીમતાના પુત્રને કામકળા નામની મ  
ધૂત વેશ્યાને ત્યાં લઈ આ યો હતો, ને અત્યાર કામકળા તે  
સુદર ને શ્રીમત યુવકને પોતાની મોહીનીમાં લપટાવી રહી  
હતી, લલચાવી રહી હતી

સુગંધ વગરના ચપાના ધૂધના જેવી, તેણીની સુદરતા  
નીચોળ નયનો, ઉન્નત સ્તન, અને રીકારી દાસ્ય, શુદ્ધિમાનને  
પણ ચતીત કરે તેવું હતું તો આ શ્રીમતાઈનાજ તોરમાં છ-  
રેલા નીધાવીહીન રૂપસેનનું તો શું ગળું ? છતાં તેણે મન  
મજબૂત રાખી, ત્યારથી છઠકો જ્યાં મેશિષ કરી પરતુ વેશ્યાએ  
એકાંત જોઈ કહ્યું —

“ જશો નહીં બહાલા મંડુરી રાતમાં તણ એકલી,  
લપટાઈ રહેા મમ બાથમાં જ્યમ જમર લપટાયે કળી ”

પરતુ કંઈક માતાપીતાની આજ્ઞ, કંઈક ડર, ને કંઈક  
નરીન સ્ત્રી સમાગમની શરમ આડે આવ્યા, ને રૂપસેને વેશ્યાની  
માગણીને ઉતેજન ન આપતા જવાનીજ તૈયાગ કરી, પણ એજ  
ધખતે-કામકળાએ પોતાની કળા ચલાવી, ને ખોલી —

“ જીવીશ નહીં હું આપ રીણ પાણી નીના જેમ માછલી,  
મમ યોવન મુરખાઈ જશે, હા જેમ ચખેલી કળી ”

એમ કહી તે પ્રપચી એવન “ પ્રીયતમ ! પ્રીયતમ ! ”  
“ પ્રીયતમ ! ” કરતી જમીનપગ તુડી પડી, ને તે સાથેજ રૂપ-  
સેનની શુદ્ધ જતી છુગી પડી તે પાછો ફર્યો, ને જોત જોતામાં,  
તેનું શુદ્ધ હૃદય તે અપવીત્ર-મોદક છતાં માસ મનજાથી બનેલા  
ઉભય સ્તનોમાં દબાઈ-અપવીત્ર થયું, ધર્મ, કર્મ, કર્તવ્યને જ્ઞાન  
હૃદયમાંથી ગયા, અને જેવા તે લાલ પરવાળા, સમા, કનીઓ  
જેને ખીડેલા કમળની પાદડીની ઉપમાં આપે છે તેવા વેશ્યાના  
અધરનું ચુબન થયું કે—નસ થઈ ચુક્યું —

એક કામની વીણ અન્ય કાઈ ત્યાં નહીં નજરે પડ્યું,  
સુખ થુકની જે લાજ તે આ કામનીને અમૃત થયું,  
વેશ્યા સમાગમ સુખ તેણે જીવનનું સાર્થક ગણ્યું,  
પડી નહીં કુડે નારીના સુખ સ્વર્ગનું હાથે હપ્ત્યું

પરતુ આ કુઝડીએ મનમાં ન વીચાર્યું કે આ વેશ્યા  
વીર્ય સાથે વીતને પણ દરનારી છે તેનો પ્રેમ પાણીના પર  
પોટા જેમ ( પૈસા હોય તેટલીવાર ) ક્ષણિકવાર ટકનારો છે  
તે પૈસા ખાતર પોતાનો સુદરમા સુદર ફેલ નટ વીટ કે રાગીને  
દેતા ડરતી નથી અનુભવીઓએ ખરું કહ્યું છે કે —

વેશ્યા ન ઇચ્છે રૂપ યોવન સુખ સયોગ વડાલને,  
હૈયે ધરે છે હોશ હરવા જરના ધનમાલને.

પણ આ વાત રૂપસેન ન સમજ્યો. જેમ જેમ દીવસો જવા

લાગ્યા તેમ તેમ રૂપસેન ધરમાથી પૈસા લાવી વેચાતું ધર બરતો ગયો. જ્યારે તેના પીતાને, વફાદાર નોકર મનદર મારફત આ બાબતની ખબર પડી ત્યારે તેને બારે ખેદ થયો તેણે પુત્રને વેશ્યાસ ગયા વારવા ધણે પ્રયત્ન કર્યો પણ સધળો પ્રયાસ બર્થ ગયો.

તે કરી કરીને એટલુંજ કરી શક્યો કે, પૈસા રૂપસેનના હાથમા જતા અટક્યા ને ત્યારે સ્વાર્થચંદ્રની શીખવણીઓ અને ન્હાલી વેશ્યાની ઉશ્કેરીણીથી રૂપસેન પોતાના ધરમા ચોરી કરવા તૈયાર થયો અહા કેવો અધ પાન ! ખરેખર, **વિવેકઞ્જઞાનાં મવતિ વિનિપાત શતમુખ** ।

આપાદ મહીનાની તે અધારી રાતનો અમલ શરૂ થયું ચુક્યો, શાહુકારનો બેટો આજ ચોર બની નીકળ્યો તે પોતાના મકાન પાસે આવી દીવાલ કુદારી અદર ગયો, જે ઝોરડામા તીજેરી રાખવામા આવતી હતી, તે ઝોરડો ખોલ્યો, ને જેની તીજેરી તોડવા બળ છે કે એક પુરશી નીચે તુટી પડી તેના અવાજથી સુવાની તૈયારી કરતો રત્નચંદ્ર ચમકી અદરના (તીજેરીવાળા) ઝોરડામા ધસી આવ્યો.

રત્નચંદ્રના ઉતાવળ બધાં પગલાંએ આ ચોર દીકરા (રૂપસેન) ને ચમકાવ્યો તે બાબુના ઝોરડામા કુખાવા દોડ્યો. ઝોરડો ખોલતાજ તેની મનર મેષ ધટાથી ચમકતી વીજળી એક સુદર રમણીપર પડી કે જેના નયન બંધને લીધે બીનેલી હરણી જેવા દીસ્તા રૂપચંદ્રને નીહાળી રહ્યા.

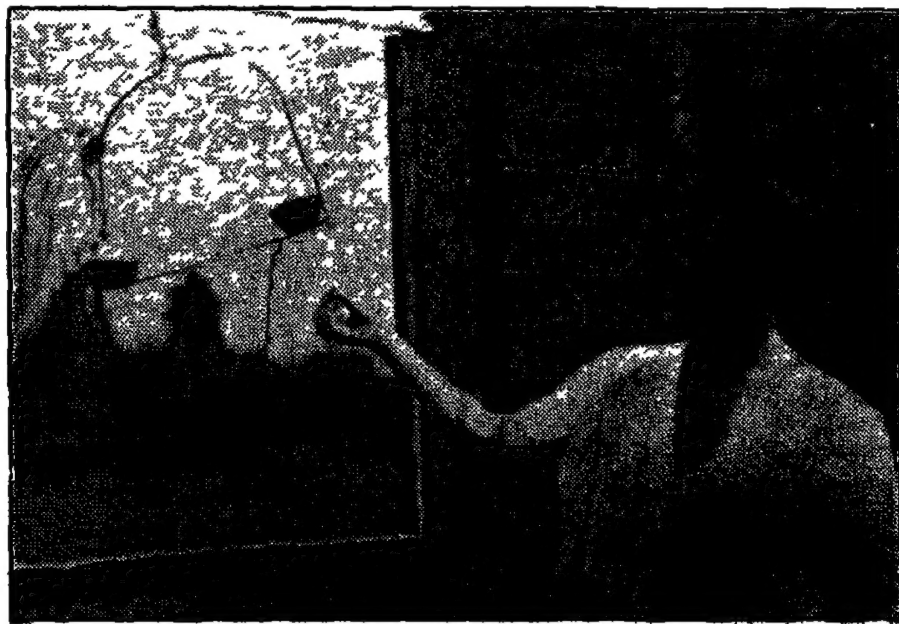
“કેણુ” નાથ ! ” તે રમણીના ચંદ્રમુખમાથી ધીમે ધીમે અવાજ નીકળ્યો, પરંતુ તે અવાજ સાંભળવા આ નર-પીશાચને ક્યા કાન હતા ? તેણે તો આપતાજ આ સુદરતાની મૃતિને કહ્યું “ચુપ રહે, મ્હને પૈસા જોઈએ છે ને હું તે લેવા આવ્યો છું”

તે સુદરી બોલી “બહે આવ્યા નાથ, આપના દર્શનથી મારા આતુર નયનો આજ ઠંધા. ” નાથ, હું તમારી અર્ધાંગના.

અને હા તે ઉર્વશીના જેવી સુદર બાળા પવીત્ર લીલાવતી પોતેજ હતી કહોને કે આ વેશ્યાગામી રૂપસેનની પરણી તણ્ણી હમણાજ પીયરથી આવી પતીના સમાગમ વીના બાકુળ રડી રાત્રીના સ્થનગૃહમા ઝુરતી લીલાવતી પોતેજ હતી, છતાં તે તરફ લક્ષ ન આપતા “મ્હને પૈસા જોઈએ તુ મારી સ્ત્રી હો, તો તે મેળવી આપવા મદદ કર.” એજ શબ્દો પ્રેમના ઉદગારને બદલે રૂપસેન બોલ્યો.

લીલાવતીએ નીમ્નાસ નાખ્યો આખોમાથી ખેચાર આસુઓ સરી પડ્યા, ને તેણે તરત પોતે પહેરેલો પીયરથી આણેલો હીરા જડીત હાર વ્યભીચારી પતીને ગળામાથી કાઢી આપતા કહ્યું “લ્યો નાથ, આ મારા પીતા તરફથી મંગેલી ભેટ હું આપને ચણું” પરંતુ મારાથી આપને ચેરીના કામમા સ્થાય નહીં થાય.

રૂપસેનને તો બસ એટલુંજ કામ હતું તે હાર લઈ, લાગણી વમરના હુઠારા પેટે ન્હાસવા ગયો, ત્યાં તેના પીતા માતા ને બ્હેને આવી ઘેરી લીધો, પણ તેથી શું ?



લક્ષ્મીપતી રૂપચોરસે લલચાવનારી વેશ્યા કામરૂપા





ફેલના મેદાનમાં ફૂલોન તથા કામકળા

“જેણે મુઠ્ઠી લાજ તેને નાનું સરખું રાજ” એ કહેવન મહી ખરી પડી, ને રત્નચંદ્રના તીક્ષ્ણ ઠપકાની અવગણના કરી માતાના સ્નેહને તરછોડી બહેનની વીન તીને ઠોકરે મારી, આડી આંખે કરુણામય દ્રષ્ટિથી નીડણી રહેલી પત્નીની મુઠ્ઠી કાઢી લુદીને, ધીક્કારી તે નફરત બનેલો કુળકલક પુત્ર સાથે છોડેચોક નીકળી ગયો.

રત્નચંદ્રના દુખનો પાર રહ્યો નહી, તે બચકર દુખથી રડવા લાગ્યો આ વખતે આશીન બનેલા મનદરે ને લીલાવતીએ કોઈને ધેર દીધું કે તે બન્નેજણ પ્રયત્ન કરી રૂપસેનને જડ વેશ્યાના પંળમાંથી છોડાવશે, ને ખરેખર તે બન્નેએ પોતાનું વચન ખાળ્યું વેશ બદલી બીજો દીવસે મનદર વેશ્યાને ત્યાં નોકરી રહ્યો ને લીલાવતી મહી વેચનારી ગ્વાલન બની દરદમેશ વેશ્યાના ઘર તરફ મહી વેચવા જવા લાગી, ને વખતો વખત મનદરે પડતા રૂપસેનને આમિય હાવબાવથી લલચાવા લાગી.

બમરે આ બાલુ અદમાસ સ્વાર્થચંદ્રે પણ રૂપસેનને ની-એમવવાની બમરે વેત્રણ કરી હતી, ને રત્નચંદ્ર પાસેથી કામદાની રૂએ રૂપસેનના વારસાની રકમ કાઢવા પ્રયત્ન કરે કથેઈ હતો, એટલુંજ નહી પણ રૂપસેનની સુંદરતાથી છલકતી બહેન મુક્તાપર આ અદમાસ સ્વાર્થચંદ્રનો ડોળો હતો, ને તેથી તે સુંદર મુક્તા કુમારીને પણ સપડવા તેણે યોજના ધડી કાઢી હતી.

એક સાંજના મુક્તીથી સ્વાર્થચંદ્રે મુક્તાપાસે આવી “તેને આઈ રૂપસેન માદગીને ખીજાને એ ને તેને મળવા ચાહે છે” એવા

ખોટા ખમર આપ્યા, ને આ બાદખર અત્યંત હેન ધરાવનારી બહેન “ગમે તેવો દુરાચારી તોય મારો બાદ” એવું માનનારી મુક્તા સ્વાર્થચંદ્ર સાથે બાઈને મળવા જવા તયાર થઈ.

તેઓ લીલાવા જવા સ્ટેશન તરફ મોટરમાં ઉપડ્યા તેઓને મપાને પાએક કલાક થઈ દરો, એટલામાં મનદર ત્યાં આવી પહોંચ્યો, ને નોકરદારા તેણે જણ્યું કે મુક્તા સ્વાર્થચંદ્ર સાથે મળે છે એટલે તુરત તે ચકાશીલ થઈ તેઓની પુઠે પડ્યો.

પરતુ હાય નથીય, મનદર જે મોટરમાં નીકળ્યો, તેજ મોટર એક તુટેલા પુલપરથી પસાર થતા મગા સામરમાં ટુટી પડી, પણ બદાકુર મનદર તેથી હીંમત ન હાર્યો. તે નદીમાંથી તરતો સહીમલામત બહાર નીકળી સ્વાર્થચંદ્રની છુપી જગ્યા જે લીલાવામાં હતી, ત્યાં આવી પહોંચ્યો, ને સાઈ જવું કે તે સમયસર આવી પહોંચ્યો, કેમકે તેજ વખતે મુક્તાનું કુમારપણ નીચ સ્વાર્થચંદ્રને હાથે બંધ થવાની અણીપર હતું ને પીરતોલની અણીપર મનદરે તે કુમારીકાની પવીત્રતા બચાવી લીધી.

જેકે મુક્તાએ પણ પોતાનું પવીત્રપણ બચાવવા આ નીચ કુતરા સ્વાર્થચંદ્ર સાથે સારી ટકર ઝીલી હતી તોપણ—

“બળવાન હોયે તો પણ આખર અબળાની જાત,

“શરદ પુનમની કે વધુ અજવાળી પણ રાત”

આખર અબળા તે અમળા જાત, ને તેથી-સ્વાર્થચંદ્રને સારી રીતે મેથી પાક જમાડ્યા પછી પણ ચુકતા તેના દાસ્યમાં નીરાધાર થઈ પડી હતી, એટલામાં મનહરે આવી બચાવી લીધી, સ્વાર્થચંદ્રની યરાયર ખબર લીધી

બસ હવે મનહરના પાસા બધા સવળા પડવા લાગ્યા બીજે દીવસે મનહરે સ્વાર્થચંદ્ર ચુકતાપર કરેલા અત્યાચારની વાત રૂપ-સેનને જણાવી પરંતુ વેશ્યાના વ્યસનમાં મસ્ત બનેલા રૂપસેનને સ્વાર્થચંદ્ર પર વધુ અવિશ્વાસ ન આવ્યો પરંતુ મનહરે યરાયર ખુબી વાપરી જ્યારે વેશ્યા કામકળા અને સ્વાર્થચંદ્રનો કુરોપ્રેમ પ્રસંગ ચાલતો હતો-અને—

લેતા હતા દેતા હતા, દાડ અને દીવ ડોલતાં,  
લઈ બાથ ચુબન બેઠ બીતરનો હતો તે ખોલતા,

ત્યા મનહર રૂપસેનને લઈ આવ્યો, નજરે નજર આ પ્રસંગ જોતા તે બાનજીલાના મોઢ નયન ખુલ્લી ગયા અને તેણે સ્વાર્થચંદ્ર અને કામકળાને ધીક્કારી કાઢ્યા

મનહરે આ સમય યરાયર સાધ્યો અને લીલાવતીને મહા-યારીના વેશમાં ત્યા ખુબીથી લઈ આવ્યો રૂપસેન વેશ્યાનું ઘર તણ આ નવી માશુક-મહીયારીને ઘેર આવ્યો પણ ઘેર આવતાજ જાણ્યું કે આ તો મહીયારી નથી પણ તેની પ્યારી પવિત્ર લીલાવતી સતી છે, ત્યારે તેના પશ્ચાતાપ અને હર્ષનો પાર ન રહ્યો



આ બાબત વેશ્યા કામકળાને પણ મનહરે ઉપદેશ આપ્યો ને જીવન સુધારવા સમજાવ્યું ને વેશ્યાના વીકારી હૃદયમાં પણ મનહરના ઉપદેશો અસર કરી ને કંઈક સ્વાર્થચંદ્રની બીકથી પણ ડરી કેમકે આ દુષ્ટને કામકળાએ રૂપસેન પામેથી પટાવેલા નાણાંમાંથી બાજ નહીં આપવાથી તેણે તેણીને મારી નાખવાની ધમકી આપી હતી ને તેથી પણ કાલકળાને સસારના સુખ થી તાતુર બર્ષો ને નીસ્વાદ લાગ્યા, તેના હૃદયમાં સહજ વૈરાગ્યની બમક ઉઠી ને તેણે વેશ્યાનો કાંઠામાં બંધ કરી પોતાની દાસી છપીલી સાથે એકાતવાસ કરવા નીશ્ચય કર્યો

જ્યારે આ બાબત રતનચંદ્રના ઘરમાં તો આનંદનો પાર રહ્યો નહીં હતો રૂપસેન પોતાની પ્રીયતમા લીલાવતીના સહવાસ માતપીતાની છાયામાં મનહરની સોજતમાં સ્વર્ગનું સુખ અનુભવવા લાગ્યો હતો પણ અફસોસ ધીધાતાને જાણે તેના સુખની અદેખાઈ આવી હોય તેમ બીજે દીવસે તે સંધ્યું કુટુંબ જ્યા આગળ પાછળની સંબારી આનંદ કરતું ધંધુરતો ઉપકાર માની રહ્યું હતું, ત્યા પોલીસોએ એકદમ આવી રૂપસેનના હાથમાં બેડી પહોંચવી દીધી, ને કામકળા વેશ્યાના ખુની તરીકે જાહેર કર્યો.

રૂપસેન તદ્દન નિર્દોષ છતાં આ શુ એકાએક ધાડ આવી પડી તે કોઈ સમજી શક્યું નહીં, ને પોલીસ રૂપસેનને ખુની તરીકે પકડી ગઈ, ને જરા વખત પહેલા જે ઘરમાં આનંદની હેલી હતી, તેજ ઘરમાં રડારાજ થઈ અહો વીચીત્ર સસાર !



મહીયારીના વેશમાં નાકળેલી લીલાવતી



કલકત્તાની હાઇકોર્ટમાં ખુની રૂપસેનનો આલતો કેસ

રૂપસેનનો કલકતા હાથ કોટમાં કેસ ચાલ્યો સ્વાર્થ્ય દ્રવી જીભાની આધારે જ્યુરીયે નેજા રૂપસેન ને અપગામી કરાવ્યો ને તેને ફાસીની સગ્ગનો જ્યા ફેસલો કલો સજાવાયે તે પહેલા તે પતીભક્ત પરાયણ પવીત્ર લીલાવતી જજ્જ સામે આવી ઉભી રહી ને એક અબળાનું કાપેલું મસ્તક રજુ કરી કહ્યું.

“પ્રાન મેં કર્યું છે મારા પતીને ખુવાર કરનારી વેશ્યા પ-સ્તુ મ્હારું વેર મ્હે વાળ્યું છે.”

કોટમાં મોટો હોહોકાર મચી ગયો, રૂપસેનનો કેસ ઉઠી ગયો. લીલાવતી ખુની કરી જજે તેને ફાસીની સજા કરી, આહા તે સજા આપવાની આગલી રાત લીલાવતી સાથ રડી રડી આપ્યા કુટુંબે વીતાવી, જ્યારે રૂપસેન તો તે પ્યારીના આસુમા આસુ મીલાવતા કહ્યું “હું પણ તારી પાછળજ મોતમેળવી તને સ્વર્ગમાં આવી મળીશ” જ્યારે લીલાવતીએ છેવટના ધીમા બોલો મનમાં બોલતી હતી કે—ના ના, એમ ના બોલ પ્યારા—

“તુંજ ખાતર હું જાઉં છું પ્યારા મોતની પાસ,

“તુંજ ખાતર મરવું મ્હને મીઠું લાગે ખાસ.

ત્યારે શું તેણી નિદોષ હતી ? તેનીજ ખાતર મરતી હતી ? હશે ગમે તે હોય, પણ હવે તો ચંદ્ર ચુક્યું કેમકે આશનદો રૂપ-સેન સમજે એ પહેલા તો જલ્દાથી આવી પહોંચ્યા, ને લીલાવતીને ફાસીના માચકા પાસે લીધી

બરાબર નવ વાગે ફાસી દેવાનો સમય હતો, નવમા એક મીનીટ રહી ને જેલરે એક—એ ને ત્રણની જલ્દાને ધસારત કરી કે “ત્રણ” બોલતા ફાસીનું લાકડું જલ્દાથી બેચી લે, ને લીલાવતીનો સુંદર કંઠે છુદાઈ અદમ્ય આત્માનીકળી જાય, પણ જેલર હજી, ત્ર એટલું બોલ્યો, ત્યાં તો એક મોઢર દોડતી આવી ને અદરથી વેશ્યા કામકળા ને મનહર ઉતારી પકડ્યા ને બોલ્યા, “ઠહરે”

બધા આશ્ચર્ય પામી ગયા, જેની ખાતર લીલાવતી ફાસીએ જતી હતી, તે કામકળા તો જીવતી જાગતી જોઈ સાથે જજ્જની નવીન આસાપત્રીકા જેલરે જોઈ જેમા લીલા-વતીને નિર્દોષ ધણી છોડી મુકવા જણાવ્યું હતું ને નીચ સ્વાર્થ્ય દ્રવે કામકળાની બહેનના ખુની તરીકે પકડાવું ફરમાવ્યું હતું ને ખરી વાત એમ હતી કે સ્વાર્થ્ય દ્રવે કામકળા ધર છોડી એકાતવાસમા નીકળી ગયા પછી ઘરમાં રહેલી તેણીની બહેનનું ખુન કામકળા સમજી કર્યું હતું, ને તેણીનું માથું રૂપસેનનાજ આરેકમાં છુપાવ્યું હતું કે જે મસ્તક લીલાવતીના હાથમાં આવી જતા પતીવિપરનો મીઠ્યા આશપ પોતે માથે ઓઢી લઈ પતીને બચાવી પતીભક્તિનો અદ્ભુત પુરાવો જગતને આપ્યો હતો

આ સર્વ વાત ખુશી પડતાસ્વાર્થ્ય દ્ર નાઠો પણ પોલીસેએ મનહરે પાછળ પી એક જાય કર મારામારી પહોંચે દુધ સજાએ પહોંચાડ્યો, જ્યારે આ સર્વ ખટપટ કર

શાધી કાઠી લીલાવતીને બચારી લેનાર મનહરને પ્રભુએ સારો  
હાડો દેખ્યો.

અત્રે વધુ કહેવાની જરૂર નથી, છતાં ખુલાસો કરીએ તો  
ખોડુ પશુ નથી કે, મનહર પોતાની આબરૂ બચાવ્યા પછી  
યુવાન મુક્તા તે યુવાનના પ્રેમમાં પડી હતી, ને લીલાવતી આ  
વાત જાણતી હોવાથી બીજે દિવસે સસરાજીને કહી મુક્તાને.

હાલ મનહરથી મેળવી અપાવી મનહરના ઉપકારનો અભ્ય અહં  
વાળી આપ્યો.

+ + + +

આ શુભ દિવસની રહીયાળી રાત નવલ દ પતી કે  
ગુમરે છે એ શુ બધુ વર્ણવવાની હવે જરૂર છે બહા, ?



